

УДК 633.853.52:631.5

DOI: 10.37128/2707-5826-2026-3-16

**АГРОЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА
СОЇ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ
ПРАВОБЕРЕЖНОГО**

О.В. ПАНЦИРЕВ, аспірант, Інститут
кормів та сільського господарства
Поділля НААН України

Наведено результати агроекологічного випробовування сорту сої Славна вітчизняної селекції в умовах правобережного Лісостепу України. Дослідження проводили упродовж 2024–2026 років на дослідному полі Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН України. Об'єктом досліджень був сорт сої Славна, оригіном якого є Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН України. Досліджуваний сорт внесений до Державного реєстру сортів рослин України, рекомендованих для поширення, та характеризується високим рівнем продуктивності, стабільністю врожаю і доброю пристосованістю до умов вирощування. Метою досліджень було оцінити продуктивність, господарсько-цінні ознаки та якісні показники насіння сорту Славна за вирощування в умовах Правобережного Лісостепу України. Оцінювання проводили за комплексом морфологічних, господарсько-біологічних і біохімічних показників, що дало можливість встановити адаптивний потенціал сорту та перспективність його практичного використання. У результаті проведених досліджень встановлено, що сорт Славна забезпечував стабільне формування врожаю в різні за погодними умовами роки досліджень. Максимальна врожайність насіння становила 3,41 т/га, що свідчить про високий рівень реалізації біологічного потенціалу сорту в умовах регіону. Одним із важливих показників продуктивності була маса 1000 насінин, яка досягала 186 г, характеризуючи формування вирівняного та крупного насіння. За даними проведеного біохімічного аналізу встановлено високі показники якості продукції. Вміст сирого протеїну в насінні перевищував 39%, що свідчить про значну кормову та технологічну цінність сорту.

Поєднання високої врожайності, крупності насіння та значного вмісту білка підтверджує перспективність його використання в сучасному аграрному виробництві. За результатами комплексної агроекологічної оцінки встановлено, що сорт сої Славна характеризується високою продуктивністю, адаптивністю до умов Правобережного Лісостепу України та стабільними показниками якості насіння. Одержані дані дають підстави рекомендувати сорт для широкого виробничого впровадження, використання в системі насінництва, виробництві високобілкових кормів, а також як цінний вихідний матеріал у селекційних програмах державного значення з метою створення високопродуктивних нових сортів сої.

Ключові слова: соя, сорт, урожайність, маса 1000 насінин, пластичність, група стиглості.

Табл. 2, Рис. 2, Літ 10.

Постановка проблеми. Одним із вирішальних чинників підвищення ефективності її вирощування є правильний добір сорту, так як сорт визначає рівень реалізації біологічного та генетичного потенціалів культури, формування врожайності, якості насіння та адаптивність рослин до конкретних ґрунтово-кліматичних умов [1].

Сучасні досягнення вітчизняної селекції дали змогу створити високопродуктивні сорти сої, здатні формувати врожайність понад 3,5–4,5 т/га за високого вмісту білка в насінні [2].

Проте ефективна реалізація їх біологічного потенціалу можлива лише за умови відповідності сортових особливостей природно-кліматичним умовам регіону вирощування та застосування науково обґрунтованих технологічних рішень.

Апробація сортів у виробничі умови значно визначається їх адаптивністю до місцевих умов [3]. Кожен сорт по-різному реагує на температурний режим, забезпеченість вологою, родючість ґрунту та тривалість вегетаційного періоду, що обумовлює необхідність проведення їх агроекологічного випробовування в конкретних природно-кліматичних зонах [4]. Особливої актуальності такі дослідження набувають в умовах сучасних кліматичних змін, які супроводжуються нестабільністю температурного режиму, особливо із нерівномірним розподілом опадів.

Важливим етапом розвитку вітчизняного соєвиробництва стало наукове обґрунтування зон вирощування культури, що враховують забезпеченість територій теплом і вологою [5]. Завдяки селекції скоростиглих та високопродуктивних сортів, а також зміні кліматичних умов, останніми роками межі вирощування сої істотно розширилися, що створило передумови для впровадження нових сортів у регіонах, де раніше їх вирощування було обмеженим.

У зв'язку з цим агроекологічне оцінювання нових сортів сої в умовах регіону є актуальним науковим завданням. Дані дослідження дають підставу оцінити адаптивність сортів, рівень реалізації їх біологічного потенціалу, продуктивність і якість насіння, а також визначити перспективи використання у виробництві, насінництві та селекційних програмах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Під час аналізу наукових джерел, присвячених агроекологічному оцінюванню сортів сої, встановлено, що сучасні дослідження переважно спрямовані на вивчення продуктивності, адаптивності у поєднанні із екологічною пластичністю та стабільністю сортів у різних ґрунтово-кліматичних умовах [6-7]. Значну увагу приділено оцінюванню реакції сортів на зміну погодних факторів, тривалості вегетаційного періоду, формуванню врожайності, показникам якості насіння та їх придатності до вирощування в окремих природно-кліматичних зонах України.

Останніми роками особливої актуальності набули дослідження, пов'язані з добором сортів, здатних ефективно реалізовувати свій біологічний потенціал в умовах кліматичних змін. Встановлено, що сорти суттєво відрізняються за рівнем адаптивності, пластичності та стабільності врожайності, тому їх оцінювання в конкретних агроекологічних умовах є необхідною передумовою для впровадження у виробництво [8-9].

Визначено, що мало висвітленими залишаються питання комплексного агроекологічного випробовування нових сортів вітчизняної селекції в умовах Правобережного Лісостепу України. Потребують подальшого вивчення особливості формування їх продуктивності, елементів структури врожаю та якісних показників насіння залежно від природно-кліматичних умов регіону.

Саме з цих причин визначено, що проведення даних досліджень з агроекологічної оцінки сої (с. Славна) з метою визначення перспектив його широкого використання у виробництві, насінництві та селекційній практиці.

Умови та методика проведення досліджень. Мета проведеного дослідження полягала в оцінці продуктивності, господарсько-цінних ознак та якісних показників насіння сорту Славна за вирощування в умовах Правобережного Лісостепу України.

У дослідженнях використовували сорт сої Славна – середньостиглий сорт вітчизняної селекції, оригіномом якого є Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН. Сорт характеризується високим адаптивним потенціалом, стабільною продуктивністю, підвищеною стійкістю до вилягання, посухи та основних хвороб. Насіння відзначається високими показниками якості, зокрема підвищеним вмістом білка та олії, що зумовлює його цінність для продовольчого і кормового використання.

Дослідження проводили упродовж 2024–2026 років на дослідному полі Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН, розташованому в зоні Правобережного Лісостепу України. Об'єктом досліджень був сорт сої Славна вітчизняної селекції, оригіномом якого є Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН України.

Агроекологічне оцінювання сорту здійснювали за комплексом господарсько-цінних показників, зокрема визначали врожайність насіння, масу 1000 насінин, біохімічні показники якості насіння (вміст сирого протеїну). Польові спостереження, обліки та оцінювання виконували відповідно до загальноприйнятих методик проведення польових дослідів із сільськогосподарськими культурами [10]. Отримані експериментальні дані були опрацьовані методами математичної статистики, що дало змогу об'єктивно оцінити продуктивний, адаптивний потенціали й перспективність використання сорту Славна в умовах Правобережного Лісостепу України.

Результати досліджень. За даними світової селекційної практики, нині створено понад 1000 сортів сої, які відрізняються за групою стиглості, рівнем продуктивності, адаптивністю та якісними показниками насіння. В Україні сортові ресурси цієї культури також суттєво розширилися. Відтак, якщо у 2012 році до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні, було внесено 125 сортів сої, з яких 71% становили сорти вітчизняної селекції, а 29 % – іноземної, то за останнє десятиліття структура сортового складу істотно змінилася (рис. 1).

Станом на сьогодні до Реєстру занесено 332 сорти, серед яких 61% належать до іноземної селекції та 39% – до вітчизняної, що є свідченням того, що активне оновлення сортового асортименту та зростання конкуренції на ринку насінництва.

Значний внесок у формування вітчизняних сортових ресурсів сої здійснюють наукові установи Національної академії аграрних наук України та інші селекційні центри.

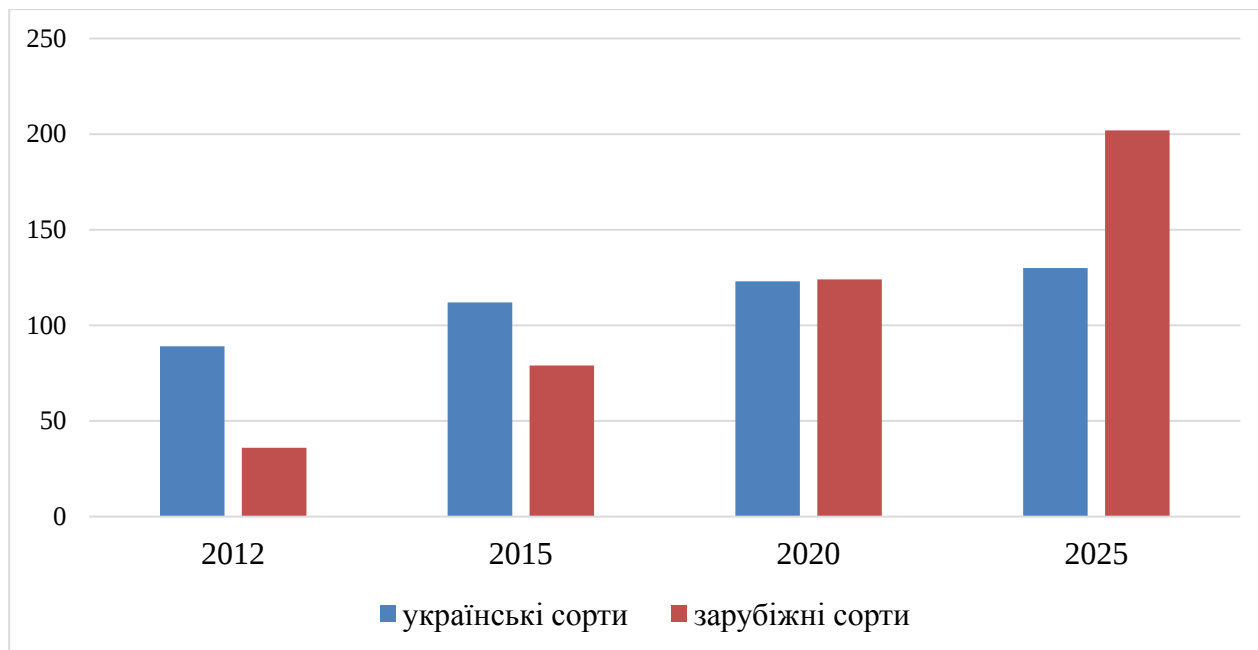

Рис. 1. Динаміка структури сортів сої, занесених до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні

Джерело: сформовано на основі даних Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні

Серед провідних заявників сортів, занесених до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні, є ННЦ «Інститут землеробства НААН», Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН, Інститут зрошуваного землеробства НААН, Інститут олійних культур НААН, Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН, Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення, а також інші науково-дослідні установи та селекційні організації.

Поряд із вітчизняною селекцією на українському ринку насіння сої активно представлені сорти іноземного походження. Провідні позиції займають селекційні компанії Канади, Франції, Австрії, Німеччини та Сербії, які пропонують широкий асортимент високопродуктивних сортів, адаптованих до різних ґрунтово-кліматичних умов. Це створює високий рівень конкуренції на ринку насінництва та стимулює подальший розвиток вітчизняної селекції, спрямованої на створення конкурентоспроможних сортів із високою продуктивністю, адаптивністю та якістю насіння.

Сорт сої Славна, який належить до середньоранньостиглої групи стиглості, характеризувався підвищеними показниками продуктивності у поєднанні із адаптивністю до умов вирощування. Середня врожайність насіння за роки досліджень становила 2,95 т/га. Водночас сорт відзначався високою екологічною пластичністю, про що свідчить значення коефіцієнта регресії $b = 1,3$. Це вказує на його інтенсивний тип, здатність ефективно реагувати на поліпшення умов вирощування та забезпечувати істотне підвищення врожайності за сприятливого агрофону (табл.1).

Таблиця 1

Агроекологічна оцінка сої сорту Славна

Країна-заявник	Група стиглості	Середня урожайність, т/га	Максимальна урожайність, т/га	Коефіцієнт регресії (пластичність) b_i	Середнє квадратичне відхилення (стабільність) $S_i d^2$
Україна	0	2,95	3,41	1,3	0,2

Джерело: сформовано на основі власних досліджень

Максимальна врожайність насіння становила 3,41 т/га, що свідчить про високий рівень реалізації біологічного потенціалу сорту в умовах регіону.

Показник маси 1000 насінин є одним із важливих елементів структури врожаю, який характеризує крупність, виповненість та посівні якості насіння. За результатами досліджень, у середньому за 2024–2026 роки, маса 1000 насінин сорту сої Славна становила 186 г (табл. 2). Відповідно до існуючої класифікації сорт належить до групи з високою масою насіння, що свідчить про його здатність формувати добре виповнене та вирівняне насіння.

Оцінка адаптивності показала, що коефіцієнт регресії ($b = 0,9$) наближений до одиниці, що характеризує сорт як пластичний і достатньо стабільний за цією ознакою. Це свідчить про незначну мінливість маси 1000 насінин під впливом умов вирощування та формування показника на рівні, близькому до середньогрупових значень. Отримані результати підтверджують високу адаптивність сорту Славна та його здатність стабільно формувати крупне насіння за різних агроекологічних умов (табл.2).

Таблиця 2

Господарсько-цінні характеристики насіння сої сорту Славна

№ п.п.	Показник	Одиниці вимірювання	Значення	Коефіцієнт регресії (b_i)
1	Маса 1000 насінин	г	186± 2,0	0,9
2	Вміст сирого протеїну	%	39,0±0,2	1,0

Джерело: сформовано на основі власних досліджень

Аналіз пластичності вмісту сирого протеїну в насінні сорту сої Славна показав, що коефіцієнт регресії становив $b = 1,0$. Таке значення свідчить про оптимальну реакцію сорту на зміну умов вирощування, тобто вміст сирого протеїну змінювався пропорційно до зміни агроекологічних умов. Дані характеристики визначають сорт як стабільний, із середнім рівнем пластичності, що забезпечує формування високого вмісту білка без різких коливань залежно від умов року. Така особливість є важливою господарською перевагою сорту, оскільки сприяє отриманню насіння зі стабільно високими якісними показниками. Вміст амінокислот в насінні сої сорту Славна представлений на рис. 2.

За результатами амінокислотного аналізу насіння сорту сої Славна встановлено, що воно характеризується збалансованим складом незамінних і замінних амінокислот, що визначає його високу біологічну цінність.

Рис. 2. Вміст амінокислот в насінні сої сорту Славна в АСР, мг/г
Джерело: сформовано на основі власних досліджень

Серед незамінних амінокислот найбільший вміст відзначено для лейцину – 25,0 мг/г, який відіграє важливу роль у синтезі білків і ростових процесах. Високими були також показники лізину – 24,0 мг/г, що є особливо цінним для кормового використання сої, оскільки ця амінокислота часто є лімітуючою у зернових культурах. Вміст фенілаланіну становив 16,3 мг/г, треоніну – 16,0 мг/г, валіну та ізолейцину – по 12,2 мг/г, а гістидину – 11,0 мг/г. Найменшу концентрацію серед незамінних амінокислот мав метіонін – 3,5 мг/г, що є характерною особливістю білка сої.

Серед замінних амінокислот домінувала глютамінова кислота, вміст якої досягав 74,7 мг/г, що свідчить про її провідну роль у формуванні запасних білків насіння. Значним був також вміст аспарагінової кислоти – 44,8 мг/г та аргініну – 26,4 мг/г, який бере участь у процесах азотного обміну та накопиченні білка. Вміст проліну становив 20,0 мг/г, серину – 18,1 мг/г, аланіну – 15,2 мг/г, гліцину – 13,9 мг/г, тирозину – 11,3 мг/г.

Отримані результати свідчать, що насіння сорту сої Славна характеризується високою біологічною цінністю білка завдяки значному вмісту основних незамінних амінокислот, насамперед лізину, лейцину, треоніну та фенілаланіну. Водночас відносно низький вміст сірковмісних амінокислот (метіоніну та цистину) є типовою особливістю соєвого білка і може бути компенсований під час складання повноцінних кормових раціонів або комбінування з іншими джерелами білка.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Проведене експериментальне дослідження підтвердило високу адаптивність та господарську цінність сорту сої Славна в умовах Лісостепу правобережного. За результатами агроекологічного випробовування встановлено, що сорт характеризується стабільною продуктивністю, високою пластичністю та здатністю ефективно реалізовувати свій біологічний потенціал за різних погодних умов. Упродовж 2024–2026 років сорт забезпечував формування високої врожайності насіння, максимальне значення якої досягало 3,41 т/га, а середній рівень становив 2,95 т/га. Значення коефіцієнта регресії ($b = 1,3$) свідчить про інтенсивний тип сорту, який позитивно реагує на покращення умов вирощування та рівня агротехнологій. Однією з важливих господарських переваг сорту є здатність формувати крупне, вирівняне насіння. Середня маса 1000 насінин становила 186 г, що дозволило віднести сорт Славна до групи великонасінних. Значення коефіцієнта регресії ($b = 0,9$) підтверджує достатню стабільність цієї ознаки та незначну її залежність від коливань умов зовнішнього середовища. Біохімічний аналіз насіння засвідчив високий вміст сирого протеїну, який перевищував 40 %, а коефіцієнт регресії ($b = 1,0$) вказує на оптимальну пластичність цієї ознаки та її пропорційну зміну залежно від агроекологічних умов. Це свідчить про здатність сорту стабільно формувати високоякісну білкову сировину. Амінокислотний склад білка характеризувався значним вмістом як незамінних, так і замінних амінокислот. Найвищі концентрації відзначено для глютамінової та аспарагінової кислот, аргініну, лейцину й лізину, що визначає високу біологічну цінність насіння та його придатність для використання у виробництві високобілкових кормів і харчових продуктів. Комплексна оцінка господарсько-біологічних ознак, продуктивності та показників якості насіння свідчить, що сорт Славна добре адаптований до ґрунтово-кліматичних умов Правобережного Лісостепу України, характеризується високим потенціалом урожайності та стабільністю основних господарсько цінних ознак. Отримані результати підтверджують доцільність його широкого впровадження у виробництво, використання в системі насінництва та залучення як цінного вихідного матеріалу в селекційних програмах.

Список використаної літератури

1. Панцирева Г.В. Розробка біоорганічної технології вирощування сільськогосподарських культур за використання біодобрих, позакореневих підживлень та фізіологічно-активних речовин. *Аграрні інновації*. 2025. № 29. С. 101-106. DOI: <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2025.29.17>.

2. Petrychenko V., Senyk I., Didur I., Pantsyreva H. Assessment of the potential use of winter intermediate fodder crops for fodder production and carbon sequestration. *Journal of Ecological Engineering*. 2026. Vol. 27, Issue 5. P. 218-224. DOI: <https://doi.org/10.12911/22998993/216324>.

3. Didur I., Lutkovska S., Pantsyreva H. European prospects for the development of crop production technologies in Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2025. Vol. 11, Issue 3. P. 353-360. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2025-11-3-353-360>.
4. Львовський О.О. Сучасний стан та перспективи вирощування сої в світі та Україні. *Сільське господарство та лісівництво*. 2025. № 4 (39). С. 177-184. DOI:10.37128/2707-5826-2025-4-15.
5. Petrychenko V., Lykhochvor V., Didur I., Pantsyreva H. Scientific aspects of organic soy production in Ukraine. *Chemistry-Didactics-Ecology-Metrology*. 2024. Vol. 29, Issue 1-2. P. 111-121. DOI: 10.2478/cdem-2024-0008.
6. Pantsyreva H. Economic aspects of organic soy production in Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2024. Vol. 10, № 5. P. 324-331. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2024-10-5-324-331>.
7. Дідур І.М. Технологічні прийоми вирощування та особливості вегетації сої в умовах Правобережного Лісостепу. *Вісник аграрної науки*. 2026, Том 104. № 1. С. 40-47. DOI: <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk202601-04>.
8. Petrychenko V., Korniychuk O., Lykhochvor V., Kobak S., Pantsyrev O. Study of Sowing Quality of Soybean Seeds Depending on Pre-Sowing Treatment of Seed and Microfertilizers. *Journal of Ecological Engineering*. 2024. Vol. 25 (7), P. 332–339. DOI: <https://doi.org/10.12911/22998993/188932>.
9. Petrychenko V., Kobak S., Kolisnyk S., Chorna V., Korniychuk O., Pantsyrev O. Agroecological Assessment of Soybean Varieties under the Conditions of the Right Bank Forest Steppe of Ukraine. *Journal of Ecological Engineering*. 2024. Vol. 25 (9), P. 60–69. DOI: <https://doi.org/10.12911/22998993/190492>.
10. Мойсейченко В.Ф., Єщенкою В.О. Основи наукових досліджень в агрономії. К.: Вища школа. 1994. 334 с.

Список використаної літератури у транслітерації / References

1. Pantsyreva H.V. (2025). Rozrobka bioorhanichnoi tekhnolohii vyroshchuvannya silskohospodarskykh kultur za vykorystannia biodobryv, pozakorenevnykh pidzhyvlen ta fiziologichno-aktyvnykh rehovyn [*Development of bio-organic technology for growing crops using biofertilizers, foliar nutrition and physiologically active substances*]. *Ahrarni innovatsii – Agrarian innovations*. № 29. 101–106. DOI: 10.32848/agrar.innov.2025.29.17 [in Ukrainian].
2. Petrychenko V., Senyk I., Didur I., Pantsyreva H. (2026). Assessment of the potential use of winter intermediate fodder crops for fodder production and carbon sequestration. *Journal of Ecological Engineering*. Vol. 27, Issue 5. P. 218-224. DOI: <https://doi.org/10.12911/22998993/216324> [in English].
3. Didur I., Lutkovska S., Pantsyreva H. (2025). European prospects for the development of crop production technologies in Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 11, Issue 3. P. 353-360. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2025-11-3-353-360>. [in English].

4. Lvovskyi O.O. (2025). Suchasnyi stan ta perspektyvy vyroshchuvannia soi v sviti ta Ukraini [*Current status and prospects of soybean cultivation in the world and Ukraine*]. *Silske hospodarstvo ta lisivnytstvo – Agriculture and forestry*. № 4 (39). DOI:10.37128/2707-5826-2025-4-15. [in Ukrainian].

5. Petrychenko V., Lykhochvor V., Didur I., Pantsyreva H. (2024). Scientific aspects of organic soy production in Ukraine. *Chemistry-Didactics-EcologyMetrology*. Vol. 29, Issue 1-2. P. 111-121. DOI: 10.2478/cdem-2024-0008 [in English].

6. Pantsyreva H. (2024). Economic aspects of organic soy production in Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 10, №5. P. 324-331. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2024-10-5-324-331> [in English].

7. Didur I.M. (2026). Tekhnolohichni priemy vyroshchuvannia ta osoblyvosti vegetatsii soi v umovakh Pravoberezhnoho Lisostepu [*Technological methods of cultivation and features of soybean vegetation in the conditions of the right-bank forest-steppe*]. *Visnyk ahrarnoi nauky – Bulletin of Agrarian Science*. Vol. 104, № 1, 40-47. DOI: <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk202601-04> [in Ukrainian].

8. Petrychenko V., Korniychuk O., Lykhochvor V., Kobak S. Pantsyrev O. (2024). Study of Sowing Quality of Soybean Seeds Depending on Pre-Sowing Treatment of Seed and Microfertilizers. *Journal of Ecological Engineering*. Vol. 25 (7), 332–339. DOI: <https://doi.org/10.12911/22998993/188932>. [in English].

9. Petrychenko V., Kobak S., Kolisnyk S., Chorna V., Korniychuk O., Pantsyrev O. (2024). Agroecological Assessment of Soybean Varieties under the Conditions of the Right Bank Forest Steppe of Ukraine. *Journal of Ecological Engineering*. Vol. 25 (9), P. 60–69. DOI: <https://doi.org/10.12911/22998993/190492> [in English].

10. Moiseichenko V.F., Yeshchenko V.O. (1994). Osnovy naukovykh doslidzhen u ahronomii [*Fundamentals of scientific research in agronomy*]. K.: Vyshcha shkola. [in Ukrainian].

ANNOTATION

AGROECOLOGICAL ASSESSMENT OF SOYBEANS IN THE CONDITIONS OF THE RIGHT-BANK FOREST-STEP

The results of agroecological testing of the domestically bred Slavna soybean variety in the conditions of the Right-Bank Forest-Steppe of Ukraine are presented. The research was conducted during 2024–2026 in the experimental field of the Institute of Feed and Agriculture of Podillya NAAS of Ukraine. The object of the research was the Slavna soybean variety, the originator of which is the Institute of Feed and Agriculture of Podillya NAAS of Ukraine. The variety is included in the State Register of Plant Varieties Suitable for Distribution in Ukraine and is characterized by high productivity potential and good adaptability to the soil and climatic conditions of the region. The purpose of the research was to assess the productivity, economic and valuable characteristics and quality indicators of the Slavna seeds when grown in the conditions of the Right-Bank Forest-Steppe of Ukraine. The evaluation was carried out according to a complex of morphological, economic and biological and biochemical indicators, which allowed to determine the adaptive potential of the variety and the prospects for its practical use. As a result of the conducted research, it was established that the Slavna variety provided stable crop formation in different weather conditions of the research years.

The maximum seed yield was 3.41 t/ha, which indicates a high level of realization of the biological potential of the variety in the conditions of the region. One of the important indicators of productivity was the mass of 1000 seeds, which reached 194 g, characterizing the formation of aligned and large seeds. Biochemical analysis confirmed high product quality indicators. The content of crude protein in the seeds exceeded 40%, which indicates a significant feed and technological value of the variety.

The combination of high yield, large seed size and significant protein content confirms the prospects of its use in modern agricultural production. According to the results of a comprehensive agroecological assessment, it was established that the Slavna soybean variety is characterized by high productivity, adaptability to the conditions of the Right-Bank Forest-Steppe of Ukraine and stable seed quality indicators. The results obtained provide grounds to recommend the variety for wide production introduction, use in the seed system, production of high-protein feed, as well as as a valuable starting material in breeding programs for the creation of new high-yielding soybean varieties.

Keywords: soybean, variety, yield, 1000-seed weight, plasticity, ripeness group.

Table 2, Fig. 2, Lit. 10.

Інформація про автора

Панцирев Олександр Васильович, аспірант, Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН, (проспект Юності, 16, м. Вінниця, Україна, 21021, e-mail: opantsyrev@gmail.com, ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0006-0756-2104>).

Oleksandr Pantsyrev, postgraduate student, Institute of Feed and Agriculture of Podillia NAAS, Yunosti Avenue, (16, Vinnytsia, Ukraine, 21021, e-mail: opantsyrev@gmail.com, ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0006-0756-2104>).

Надходження статті 15.07.26.

Прийнято 06.08.26.

Опубліковано 03.09.26.